

det forekommer mig, at der burde paahvile dem, ligesaavel som Handlende, en Forpligtelse til at føre Handelsbøger. Det Samme gjælder f. Ex. om Ingeniører og Entreprenører, som ofte paatage sig store Arbejder, hvorved de ligeledes komme i Kreditforhold. Det Samme kan gjælde om Theaterdirektører, der paa samme Maade ere en Slags Entreprenører, om Huseierne, der drive Husbesiddelse som Næringsvei, og muligvis om adskillige Andre. Derimod forekommer det mig ikke ganske korrekt, at Høerne og nogle med dem i Klasse stillede Medborgere, som have en paa Erhverv rettet Virksomhed, ere ganske fritagne for at føre Handelsbøger. Det er ganske vist, at man vanskeligt vilde kunne faae Høerne til at føre Bøger paa en Maade, der staaar i Overensstemmelse med Lovens Fordringer, saaledes som Lovforslaget nu er affattet, men der er Intet til Hinder for, at Høerne kunne føre Kassebøger, og en saadan Kassebog vil i de allerfleste Tilfælde være fuldstændig tilstrækkelig til at oplyse det, hvorpaa det kommer an. Det vilde for Resten yderligere være til stor Fordel for selve Høerne, at de bleve tvungne til at føre Kassebøger, idet de derved vilde vinde en Overblik over deres Forretning, som de ofte nu mangle, og det vilde ogsaa, i alt Fald her i Kjøbenhavn, lige overfor Rigningskommissionen være dem til stor Gavn, idet de nu ofte, naar de ere satte for høit i Stat, ikke ere i Stand til at dokumentere overfor Overligningskommissionen, at saadant har fundet Sted, og derfor maa finde sig i at betale en høiere Stat, end de burde, hvilket vilde kunne undgaaes, hvis de havde ført Kassebøger, hvoraf deres Omsætning vilde fremgaa, og hvorved de saaledes vilde kunne hjælpes til deres Ret. — Hvad nu angaar de specielle Bestemmelser, som Lovforslaget indeholder, da vil jeg tilstaa, at jeg vilde have foretrukket, at man havde fulgt den tydste Lovs Mønster. I den tydste Lov er det bestemt, saaledes som der staaar i Motiverne, at Bogføringen kun skal være saaledes, at den Handlende skal føre Bøger, i hvilke man kan finde fuldstændige Oplysninger om hans Handelsforretninger og Formuetilstand, saaledes, at det til enhver Tid kan fremgaa af hans Bøger, hvorledes hans Forretning gaar, og hvorledes hans Formuetilstand er. Man har troet, at det ikke gif an eller i alt Fald ikke var saa heldigt, her at ordne Sagen paa denne Maade, navnlig af Hensyn til Domstolene, idet man mente, at man derved vilde paalægge Domstolene at afgive et Skjøn, som skulde være betinget af en teknisk Indsigt over, hvad der efter de konkrete Forhold maatte anses

for et passende Bogholderi. Jeg kan nu ikke se, at dette Skjøn vilde medføre nogensomhelst Vanskelighed for Domstolene, thi naar Bogføringen var saadan, at den ikke oplyste Vedkommendes Forhold, maatte jo Skjønnet gaa ud paa, at Bogføringen ikke var tilstrækkelig, og saa vilde Vedkommende isalde den Straf, som Loven byder. Man har nu ment at burde slutte sig til det Mønster, som foreligger i den franske Lovgivning, i Følge hvilken Loven bestemmer ikke blot alle de Bøger, som skulde føres, men ogsaa giver temmelig detaillerede Bestemmelser om, hvorledes disse Bøger skulde føres. Mærkelig nok savner Lovforslaget en Bestemmelse om, at der skal føres Hovedbøger. Det er ganske vist, at Hovedbøger kunne undværes i de omhandlede Die-mied, naar alle de andre Bøger ere i Orden. Thi man vil jo af de andre Bøger kunne konstruere en Hovedbog. Men at det vil være meget vanskeligt for vedkommende Autoritet, der faar med Sagen at gjøre, at gjøre sig Status klar, naar man først skal til at foretage et ofte meget omfattende Arbejde for at komme dertil, er indlysende. De 3 Bøger af dem, der ere foreskrevne, Kassebog, Brevbog og Statusbog, vilde ikke medføre nogensomhelst Vanskelighed, saa vidt jeg kan skjønne, for de Handlende, naar de skulde føres saaledes, som Lovforslaget byder. Derimod kan jeg ikke indse, hvorledes de Handlende skulde kunde opfylde alle de detaillerede Bestemmelser, som findes i Lovforslagets § 3 med Hensyn til Dagbøgers Førelse. Jeg tror ikke, det vil være muligt at opstille Regler, der passe paa alle Forretninger. Jeg tror nok, at de Handlende, som vilde bestrebe sig for at føre deres Bøger i saa nøie Overensstemmelse med Lovforslagets Ord som muligt, ville faae en haard Nød at knække. Det vil i mange Tilfælde blive fuldstændig umuligt. Jeg tillægger imidlertid ikke den Sag saa stor Betydning; thi jeg gaar ud fra, at man her i Landet, hvis der viste sig at være Overtrædelse af Lovens Ord, ikke vil drage Vedkommende til Ansvar, naar blot Lovens Aand var flet Fyldest, og for saa vidt har jeg ikke saa Meget imod Bestemmelsen i Lovforslaget, heller ikke med Hensyn til Dagbøgers Førelse.

Med Hensyn til Kassebogens Førelse tillæder jeg mig at gjøre opmærksom paa, at det forekommer mig, at Bestemmelsen i § 4 desangaaende ikke er tilstrækkelig. Der staaar bl. A., at Afslutningen skal ske mindst en Gang hver Maaned. Jeg mener, at foruden Kassebogens Afslutning bør der finde en Kasseoptælling Sted i det Mindste een Gang